

BUDA-PESTA

21 Maiu st. v.
2 Iunie st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redacțiunea: strad'a arbo-
relui verde nr. 12.

Nr. 39.

ANULU XIV.
1878.

Pretiuu pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$ de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Romani'a 2 galbeni.

Cânteculu' gîntei latine.

Latin'a gînta e Regina
Între-ale lunei gînte mari;
Ea pórta 'n frunte-o stea divina,
Lucindu prin timpîi seculari.
Menirea ei totu înainte
Maretîu îndrépta pasii sei;
Ea merge 'n capulu altor gînte,
Versându lumina 'n urm'a ei.

Latin'a gînta-i o vergina
Cu farmecu dulce, rapitoru;
Strainu-n cale-i se înclina
Si pe genunchi cade cu doru.
Frumósa, via, zimbítore,
Sub ceru seninu, în aeru caldu,
Ea se oglinda 'n splendidu sóre,
Se scalda 'n mare de smaraldu.

Latin'a gînta are parte
De-ale pamêntului comori,
Si mult voios ea le imparte
Cu cele-l-alte-a ei surori.
Dar e teribila 'n mânia,
Când braçîulu ei liberatoru
Loveşce 'n crud'a tiraniá
Si lupta pentru-alu ei onoru.

În diu'a cea de judecata,
Când, façia 'n ceru cu Domnulu sfântu,
Latin'a gînta-a fi 'ntrebata:
„Ce ai facutu p'acestu pamêntu?“
Ea va respunde sus si tare:
„O! Dómne, 'n lume cât am statu,
În ochii sei plini de-admirare
Pe tine te-am reprezentatu!“

Vasile Alecsandri.

Cursu elementaru de istori'a literaturii române.

(Urmare.)

Eruditulu ieromonachu Samuilu Clain participà la amintitulu sinodu în calitate de asistentu lângă episcopulu seu, fericitulu Grigoriu Maioru, dimpreuna cu alti doi ieromonachi, Ignatiu Darabantu, mai târziu episcopu în Oradea-mare si Silvestru Calianu.*)

Dara sè audimu, cum se exprima parintele literaturii române, Ionu Heliade Radulescu, despre lucrurile natiunii noastre, între cari ocupa unu locu însemnatu si parintele Samuilu Clain. Éca acele cuvinte sublime: „Dar, fratilor Români, mari barbati au iesitu dintre voi din colo de Carpati si de acolo au venitu în zidurile noastre derapenate si s'au pusu s'arunce semântiile natiunii într' unu pamântu nelucratu.

„Cetiti tinerilor pe Paulu Iorgoviciu, Petru Maioru, Cichindealu, Sincai, Clain; si veti învetiã într'ensii si limb'a vóstra, si ceea ce au fost mosii vóstri, si ceea ce veti puté fi, de veti urmã învetiaturelor lor . . .

„Toti au fost jertf'a închinãrii lor într' u servirea natiunii, si mórtea lor póte fi o vecinica dovéda a nãltei lor missiuni.“

Clain deci fu unulu din acești mari apostoli ai natiunii, a caror voce puternica chiamã la viétia o natiune, ce parea amortita pentru totu-de-una.

Elu fu contimpuranu cu parintele istoriei natiionale, cu nemuritoriulu Sincai, cu care nu numai stete în relatiuni de amicia, ci si lucra împreuna.

Ba se scie si acea, cumca Samuilu Clain ar fi muritu în braçiele lui Sincai, în 13 maiu 1806 în etate de 61 ani.

Operile sale, acei preçiosi tesauri natiionali, se urca la unu numeru fórte considerabilu, ceea ce dovedesce o activitate gigantica, ba putemu dice, o activitate estraordinaria pe terenulu literariu. Aceste opere se referescu la diverse ramuri literarie si sânt parte originale, parte traduceri si mai alesu din câmpurile literaturii teologico-bisericesci, istorice, filologice si etico-morale.

Aceste sânt urmatórele: „Elementa lingvae Daco-Romane“, completata de George Sincai, Vindobonae 1780. Samuilu Clain fiind primulu care a introdusu ortografi'a cu litere

latine, a deschisu calea adeveratei culture a limbii române; „Dissertatio canonica de matrimonio juxta disciplinam graecae orientalis Ecclesiae“, Vindobonae 1781; „Dissertatio de jejuniis graecae orientalis Ecclesiae“, Vindobonae 1782. Se afla înca si într'unu manuscrisu originalu cu unele diferentie, s'a tiparitu si în traducere româna la Buda în 1825, fara numele autorului si traducatoriului; „Bibli'a adeca Sânt'a Scriptura a ambelor testamente“, tradusa din evreesce în limb'a româna, tiparita în Blasiu la anulu 1795, s'a retiparitu si la Petersburg, originalulu si astadi se mai afla în manuscrisu în bibliotec'a din Blasiu; „Teologi'a moralicésca“, tiparita în Blasiu la anulu 1796; „Propovadaniu la îngropatiunea ómenilor morti“, tiparita la Blasiu în anulu 1784; „Logic'a“, dupa M. Frid. Ch. Baumeister, tiparita la Buda, se aflã si în manuscrisu în bibliotec'a din Blasiu, 2 tomuri, astadi înse numai a dóu'a parte; „Etic'a si dreptulu firei“, traduse dupa Baumeister si tiparite améndoúe la Sibiu în 1800; „Brevis notitia Historiæ Valachorum ab origine gentis usque saeculum XVIII“*); „Dissertatio de statu Religiosorum si Monachorum orientalis ecclesiae“; — „Dictionariu latino-românu, ungurescu-nemtiésca“, póte celu de Buda care s'a tiparitu numai în 1825; „Istori'a Românilor Transilvaneni, Munteni si Moldoveni“, împreuna cu faptele principilor; „Istori'a politica si bisericesca a Românilor Transilvaneni“; „Istori'a conciliului de la Florenti'a“, manuscrisu; „Practic'a consistoriala“, manuscrisu; „Istori'a bisericesca universalã“ în 3 tom., de la Christosu pâna la Carolu celu mare, manuscrisu; „Belisariu“, dupa Marmontel Lucianu; „Istori'a adevérata“; „Istori'a bisericesca“, cele d'ântâiu patru vécuri, de la Christosu pâna la Constantinulu celu mare, în 5 tomuri, tradusa dupa Fleury; „Tractatu filosoficu, teologicu, despre descoperirea legii creştinesci“; Segneri: „Învetiatura pentru penitenti“; Toma de Champi: „De urmarea lui Christosu“; S. Basiliu: „Omilie si ascetice“; S. Cirilu Ierosolimiteanulu, tóte operile; S. Doroteiu tóte operile; S. Ioanu Gura de auru: „Omilie 88 Evangeliulu stluu Ioanu si alte omilie“; S. Grigorie Nazanzianu: vre-o câte-va omilie; I. Ioanu Damascenu: „Istori'a lui Iosafatu si Barlaam“ si „De credinti'a ortodoxa“ librulu I si II. De la S. Epifaniu, Efremu si I. Damascenu, câte-va omilie.

*) Vedi: Acte si Fragmente de Cipariu p. 100, 120, 122, 126 si 143.

*) Tiparite în „Înstructiunea publica“ de Laurianu pe anulu 1860.

S. Ioanu Climacu : „Scar'a séu catra pastoru si câte-va cuvântari“, — „Viéti'a si Fabulele lui Isopu“, — Aritmetic'a si Metafisic'a, Aca-thist séu carte cu multe rogatsuni pentru ev-laviea fiestequarui creşcinu“ acum intru acest chip ashezatu de la parintele Samuilu Clain de Szád etc. Sibiu cu tipariulu lui Martin Hochmeister Tip. cesaro-craesco-dicast. 1801 p. XXVIII si 193.“

A mai scrisu o carte de rogatiuni tipari-ta la Viena si despre care dlu Cipariu dice în „Archivu pentru filologia si istoria“, cà în-ainte de 1848 o ar fi vediatu la repausatulu N. Maniu, protopopu în Sibiiu, dara i-a peritu în revolutiune.

(Va urmá.)

George Popescu.

SCHITIE DE CALETORÍA.

XIX.

Mórtea lui Dragosiu, la „délulu popii.“

Marturisescu cu sinceritate, cà aşteptamu cu doru sè ne rentórcemu la Abrudu. Dupa a-tâte petreceri si noptari, eramu fórte obositi, si la Abrudu speramu a ne odihni.

Sositi acolo, cu bucuria ne deteramu jos din trasura, fiindu de convingerea cà vr'o di dóue ne vom puté recreá în linişte, si atunci — cu puteri rennoite — vom puté continuá caletori'a nóstra în alte parti.

Vana sperantia!

Abiá sosiramu, ni se si împartesi cu bu-curia, cà în diu'a urmatóre se va arangia o pe-trecere de véra cu dantiu, nu departe de ora-siu, pe unu délu numitu „délulu popii“, odi-nióra locu de petrecere alu abrudienilor, unde inse de multu nu s'a mai facutu nici o petre-cere, si anume pentru ocasiunea acést'a s'a restauratu.

Éta ce ospitalitate! Íti restauréza si locu-rile parasite, numai cá sè-ti faca desfetare!

Dar planurile nóstre de recreare? Ah! a-cele au disparutu. Le-a suflatu vântulu usioru alu ospitalitãtii.

Va sè dica, în locu de repaus, éراسi pu-teamu contá la o nópte de însomniu. Tréca duca-se si ast'a, — ni diceamu, — dar apoi celu puçin vom tiné o pausa. Cu asta resigna-tiune aşteptamu diu'a de mâne.

Si fiindu cà petrecerea avea sè se încépa numai dupa prândiu, întrebuintia deminéti'a urmatóre spre a cercetá unu locu istoricu de

trista memoria, adeca acela unde nefericitulu Dragosiu isi espirá sufletulu.

Scopulu acestor sire nici decât nu e d'a descrie éراسi acésta tragedía, pe care publi-culu românescu o cunoşce de ajunsu din mai multe publicatiuni. Eu notezu numai impres-siunile mele.

Cugetu cà ori cine merge ântâia-óra la Abrudu, se va fi interessându de acestu locu, si va fi dorindu sè vedia cas'a unde s'a petre-cutu faptulu, despre care a cetitu si auditu povestindu-se atât de multu.

Eu inca me rugai sè me conduca acolo, si cererea mea fu implinita îndata. Ne duseramu dara, si inca în societatea a doi barbati, cari au jucatu unu rolu fórte importantu în eveni-mentele din 1848/9, dintre cari unulu a fost chiar martoru ocularu la memorabil'a scena a omoririi lui Dragosiu.

Nu trecù multu si sosiramu la loculul in-dicatu. Aprópe de biseric'a gr. c., înainte ca-sei Siulutiane, fu teatrulu dramei sângeróse.

... Erá deminéti'a, cam pe la 9 óre, po-porulu indignatu prin apropiarea lui Hatvani cu trup'a sa armata, voiá sè se resbune a su-pra lui Dragosiu, pe care il credea complice si vëndiatoru, si il cautá prin totu orasiulu cá sè-lu omóre.

Nefericitulu omu, vediatu just'a furia a poporului, fugi din o casa 'n alt'a, cautându si negasindu nicairi adapostu. În urma scapá în cas'a indicata a lui Siulutiu, carele fiindu unu omu poporalu, sperá a puté scapá la dânsulu de mórtea sigura.

Siulutiu se si nisui a linişti poporulu, vorbindu-i la ânima prin cuvinte blânde si pline de iubire. Dar însedar. Apropiarea lui Hatvani cerea mórtea — „vëndiatorului.“

Atunci Siulutiu declará, cà dânsulu e ga-ta sè predeie pe Dragosiu, inse numai lui Iancu. Dânsulu cunoşcea ânim'a nobila a lui Iancu, si erá convinsu, cà acela il va scapá de mâni'a poporului.

Înse tóte fure însedar. Indignatiunea ge-nerala nu se mai putea potolí. Aceea numai prin sânge se putea stêmperá.

Pe când se petreceau aceste, tribunulu Andreica se aflá în cas'a vecina la preotulu. Dragosiu gasi mijloculu d'a tramite la elu sè vina a-lu mântuít.

Tinerulu tribunu, iubitulu de poporu, aler-gá numai decât la Dragosiu. Se furisâ iute prin usi'a ulitiei încuiate, care dupa elu se încuiá éراسi, si intrá în curte.

Dragosiu stetea afara în ambitu, îmbra-

catu în sumanu tîeranescu, cu braçiele încruciate si privindu posomoritu înaintea sa.

Când dtari pe Andreica, i dise:

— Eu sîm perdutu!

Tribunulu îl imbarbată. Înse abia pronunçia câte-va vorbe, poporulu sparse pôrt'a si întră cu glót'a în curte. Dragosiu se aruncă în braçiele lui Andreica, si strigă desperatu:

— Nu me lasă, nu me lasă!

Dar mân'a poporului nu se mai putu opri. Însedar începù sè vorbésca Andreica, poporulu nu numai nu-lu mai ascultă, ci îl ameninția si pe dînsulu. Într'aceste multimea ajunse lînga ei, si Dragosiu fu smulsu din braçiele lui Andreica.

Peste cinci minute dînsulu nu mai traiă.

Corpulu lui fu înmormîntatu sub acatîlu ce se afla în gradin'a de peste drumu. Acolo zace si acuma . . .

Sub impresiunea unor cugete întunecóse parasii loculu acela, conversându si pe cale despre unele amenuntimi ale finei tragice alui Dragosiu.

Înse impresiunea aceea disparu iute. Petrecerea, la care dupa mîediadi luaramu parte pe „délulu popii“, proprietatea dlui parocu Adamoviciu, ni-o șterse din memoria. Ospitalitatea, vesel'ă generala, dantiulu si toasturile, dederă cu totulu alta directiune cugetelor nóstre.

Eră pe la mîediulu noptii, când — cu music'a în frunte — ne rentórseramu în orasiu.

Iosifu Vulcanu.

La sosirea primaverii.

Mândr'a primavéra fruntea își aréta,
Inim'a mea juna de sêntiri se 'mbéta;
Radiosulu sóre, ceru 'nseninatu,
Zefirulu celu dulce, aerulu curatu,
Mii de floricele si verdele pomu
Aducu bucuria fia-carui omu.

Flutúrele, veselu, pe câmpia sbóra,
Paseric'a cânta cá odinióra,
Livedea uscata iér a înverdítu,
Inim'a betrâna iér a 'ntineritu,
Copilulu la sóre se jóca voiosu:
Totulu e placere, totulu e frumosu!

De poeti cântata, verdea primavéra,
Bucur'ă vietii în ori si ce tîera —
A lui Saturnu fica ornata cu flori,
Aducêndu cu dîns'a placute comori,
Aprinde 'n ori cine sperantia si doru:
Ea încuragédia bietulu muritoru.

Armonia sânta domnesce 'n natura:
Riulu care 'n taina printre stânci murmura,
Flórea care-lu vede lînga ea trecêndu,
Paserea ce-lu gusta, zefirulu celu blându;
Riulu, paseric'a, flórea, linulu vîntu,
Spunu cá-i primavéra astadi pe pamêntu!

Inim'a tresalta! . . . Cu surisu pe buze
Poetulu privesce placutele muze,
Dóue câte dóue, cum se 'nveselescu
Si lui Apolone cununi impletescu;
Cum ele inspira, adi, cu multu amoru
Pe alu omenirei bardu încântatoru.

De ce n'am, o! Dómne, scump'a mîngaiere,
Strainu, sè-mi dîcu tainicu, înse cu placere,
Sè-mi dîcu: „Primavér'a verde a venitu,
Tîer'a-mi e ferice, eu sîm fericitu“;
S'o salutu pe dîns'a, s'o cântu nencetatu,
Cum cântu adi natur'a care a renviatu . . .

Paris.

B. A. Vinesiu.

Merulu fatalu.

— Novela istorica. —

(Urmare.)

Portalulu sudicu serviă tocmai spre Cisterna, naintea careia stă Pedro uimindu-se, si în care se retrasese dóm'n'a lui suspinându.

Calulu imperatului s'a opritu vedîndu faptur'a négra neîndatinata a lui Pedro, carele de si avea vestiminte civile, dupa croiulu grecescu, totusi avea destulu de admiratu în faci'a-i négra si buzele-i roșie. Statur'a lui mijlocia îl tradă a stă în anii junetiei.

— Cine esti tu, negrule, carele stai acolo, si de unde vii? — strigă imperatulu catra Pedro, vedîndu, cá calulu nu se îmblândiesce a plecá mai departe. Într'acea Marcianu a saritu de pe calu, si alergându naintea lui Pedro, cá sè-lu ascunda de catra calulu imperatului, îl îndemnă pe Pedro sè se întórca si sè se ascunda.

— Nu, nu! — facu semnu cu mân'a imperatulu, — voiescu sè sciu îndata cine este elu, si ce cauta?

— Maiestatea sa are dreptu, — adause Antemiu, — acést'a aparintia extraordinaria trebuie sè însemneze mai multu. Apoi vedu colo mai jos de Cisterna doi cai legati; prin urmare acést'a e sclavulu carele însoțiesce pe domnulu seu.

— Multiamescu, iubite Antemiu, cá mi-ai ghicitu intentiunea si presupunerea. Voiescu sè sciu ce cauta negrulu acel'a aice?

Într'acea calulu s'a mai îmblânditu prin mișcarea lui Marcianu.

— Cine ești tu? — întrebă de nou Teodosiu pe Pedro, carele tocmai se mișcă a se întórce la stapên'a sa.

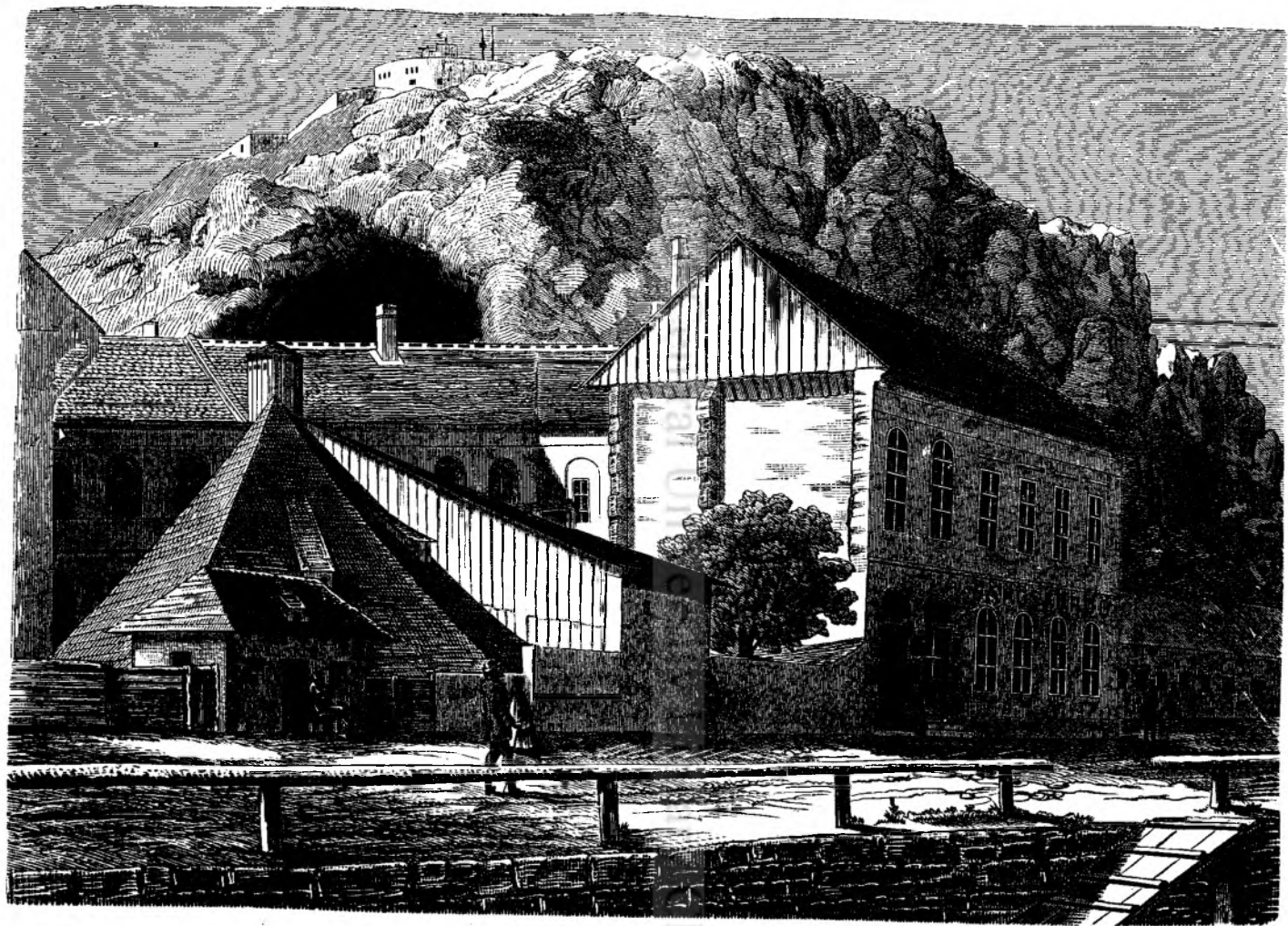
— Eu sîm Pedro, — respunse acesta scurtu si fara temere.

Îndreznél'a acést'a placu imperatului.

— De unde vii tu, din Indi'a séu din Afric'a?

— Nici din Indi'a, nici din Afric'a. Pedro vine de la Aten'a.

— De la Aten'a? De când locuescu Mauri în Aten'a?

Bai'a de molu in Buda.

— Pedro a vinitu cá micu la Atena, Leontiu a cumperatu de sclavu pe Pedro, dar Leontiu n'a tiē-nutu sclavu pe Pedro.

— Care Leontiu? — întrebă împeratulu cu curiositate crescēnda.

— Leontiu filosofulu.

— Asiá? Leontiu filosofulu? Îl cunoscu. Dóra si domnulu teu e aci?

— Ba nu, ci numai dóm'n'a lui Pedro e aci.

— Si cine e dóm'n'a lui Pedro? — continuà împeratulu, aretându óre-care placere în espressionea lui Pedro, celu simplu dar sinceru.

— Dóm'n'a lui Pedro este Atenais, flórea Atenei, fic'a lui Leontiu filosofulu!

Pe împeratulu si pe suit'a sa i-a cuprinsu mira-rea de presint'ia fiicei lui Leontiu în Constantinopolu. Leontiu erá cunoscutu la curtea lui Teodosiu, si dupa nume si ênsasi fic'a lui, Atenais, erá cunoscuta, care se bucurá de o reputatiune mare sciintifica, si pe care Pulcheria, din o caletoria ce avusese la Atena, o cunoșcea în persóna.¹⁰⁾

— Apoi unde se afla dóm'n'a lui Pedro? — adause împeratulu.

— Colo jos, — aretându spre colonad'a Cisternei, — odihneșce dupa obosé'la caletoriei lungi.

În secretulu fiicei lui Leontiu, ce-lu prevediú Teodosiu, n'a aflatu cu cale sè se mestece, cuviint'ia nu lasá sè se apropie de o femeia tinera în asiá locu, pentru acea dupa scurta precugetare dîse lui Pedro:

— Spune Pedro dómnei tale, cá împeratulu Teodosiu o invita si pe ea si pe Pedro sè vina si sè ia locuint'ia la Augusta Pulcheria, care se va bucurá.

— Tu cunoșci pe Augusta Pulcheria? — întrebá Pedro cu naivitate.

— Ea este sor'a mea, io sūm împeratulu, bunule Pedro.

— Ah! înnalte împerate, iérta neșciint'ia lui Pedro, — esclamá Pedro cadîndu în genuunchi. — Dóm'n'a mea tocmai la Augusta Pulcheria vine sè céra dreptate.

— Scóla-te Pedro! Du-te indata la dóm'n'a ta, si spune-i, cá Augusta Pulcheria o va primí bucuos, si descoperindu-si Augustei rugarea, împeratulu i va face dreptate. — Si dîcēdu aceste, dete pinteni calului, si încungiurādu pe alta cale, s'a intorsu a casa.

— Pedro a vorbitu cu împeratulu. Cu împeratulu a vorbitu Pedro, — spunea elu dómnei sale Atenais, la care alergá într'unu sufletu, si nu mai putea de bucuria.

— Si ce ti-a disu împeratulu? — întrebá dēns'a, care îl observase a stá la vorba cu persóne înalte, fara a sci cá cine erau acele.

— Împeratulu a disu: scóla-te Pedro! Pedro erá în genuunchi.

— Cum ai șciutu tu cá erá împeratulu?

— Împeratulu ênsusi a spusu lui Pedro.

— Si ce a mai disu împeratulu?

— A dîsu: Dóm'n'a ta si Pedro vor fi bine primiti la curtea Augustei Pulcheria, si cá elu va face dreptate. Sè mergemu, dóm'n'a mea, sè mergemu!

— Bunu semnu dara, bunulu meu Pedro! Ne vom duce. Dar nu vom puté merge, pâna ce nu ne

vom înschimbá si curati. Vom trage la ospitiulu mai de-aprópe.

Dupa aceste cuvinte se scolá Atenais, si facēdu semnu lui Pedro sè aduca caii dupa ea, porni pedestrur inainte.

A trasu la ospitiu. Acolo Pedro a condusu caii în staulu, dispunēdu sè li se dea de mâncatu. Éra paculu dómnei sale l'a dusu în chili'a închiriata de dēns'a, unde ea îndata începù a-si aduce în ordine toale-t'a, si lasādu pe Pedro aci, pâna la alta dispunere, s'a dusu.

Érá catra séra în acea dî iubilara. Timpulu peste di n'a fost de totu seninu, voindu dóra a tiēné cu norii sei umbrela a supra celor din Hipodromu, si a înfrānge razele calde ale sórelui. Dar spre séra sórele priviá din nori, cari desfacuti în grupe mai mari, se grabiau spre mēdiadi, curatīndu firmamentulu.

Déca la resaritulú sórelui romanticitatea viua petrunde pe omu si sórele apare fórte lucindu: asiá, la apusulu sórelui, melancoli'a serbatorésca nu mai pușin îl încānta si sórele e cu multu mai mare.

Augusta Pulcheria umblá cu surorile sale si alte calugaritié din personalulu ei, in ampl'a gradina a palatulu.

În palatulu Pulcheriei nu s'a pututu observá nimicu din pomp'a si luculu orientalu, ce erá moda în vilele asiá numite urbane, in cari se ingramadiau tapete persiane, mobile de lemn scumpu, mosaice pistritie, decoratiuni si frescuri pe cât de frivole pe atât de orbecatóre. La ea erá simplitatea cea mai nobila, pe totu loculu semnele creștinatátii, si tapete lucrate de mân'a sa propria.

Nu asiá si gradin'a. În acelu locu, unicu pentru recreatiunea dēnsi art'a esclá cu abundantiá. Arangiarea gradinei ni revóca în memoria gradin'a lui Adonis de pe Palatinu în Rom'a. Stilulu romanu diferiá de celu anglezu de astadi, cáci erá anghulariu, pe când anglezulu e sierpuitoru, éra celu bizantinu nu e alta ceva, de cât unirea séu contopirea cuadratulu cu cerculu. Parculu gradinei Pulcheriei, erá în planu romanu cu cai drepte si crucisite. Pe lānga cai, niște paturi cu flori, tufisie, fórme de cutare animalu cunoscutu, si litere scriindu numele posesorelui, tóte crestate din arboreii si tufele marginasie, séu desemnate prin florile plantate în straturi. Mai în fondulu gradinei cistern'a în micu facuta, în care curgea ap'a nu deadreptulu din apaductu, ci prin o cascada artificiósa de o parte, si prin fōntan'a saritóre de alt'a parte, care se înaltá în mijloculu cisternei. În mijloculu gradinei se redicá o flegoria pe stēlpi de marmore caricu, éra pe cupola straluciá crucea.

Pulcheria se preāmlá cu ale sale în gradina, si stá admirādu refrenulu ce-lu producu razele sórelui, printre arcurile grandióse ale apaductulu, când éca vine nomenclatórea — o calugaritiá care siedea în vestibulu, si numiá numele visitei nainte de intrare, — si anuntia, cá Atenais din Atena, fic'a filosofulu Leontiu, cere întrare.

— Atenais! Ce bine ni aduce Atenais! Séu dóra i s'a întēplatulu ceva? Serman'a Atenais! de multu n'am vedūt'o! Sè mergemu în Tablinu, surorile mele, veti vedé o raritate de fēta. Atenais sè între! — demāndá Pulcheria nomenclatórei, care s'a intorsu éراسi cu pasi repedi, esecutādu ordinulu.

(Va urmá)

Georgiu Traila.

¹⁰⁾ Cantu Caesar. Totu acolo.

S A L O N U

Calindarulul septemanei.

Dumin.	21	2	F. 6 d. orb. ss. împ. Const. Ileana.
Luni	22	3	ss. mm. Vasilisc, Marcel, Codru.
Marti	23	4	c. p. Mihail Mart. s. m. Salona Rom.
Mercuri	24	5	c. p. Simeon, s. m. Serapion.
Joi	25	6	Inalt. Domnului, afl. cap. Ioan. Bot.
Vineri	26	7	ss. ap. Carp, Alfeu.
Samb.	27	8	ss. st. mm. Terapont, Eladiu.

Unu evenimentu literaru.

Natiunea româna si-a dobânditu unu nou titlu la stim'a lumei civilizate.

Eri pe câmpulu luptei, astadi pe câmpulu literaru, laurii nemuririi încingu fruntea ei.

Acolo vitejii-i fii, aice poetulu ei i elupta cununa de frundie de înmortale.

Dîuarulu „Pressa“ din București ni aduce șcierea importanta si forte îmbucurătoare, că premiulu anunțiatu de „Societatea limbilor romane“ din Montpellier (Franci'a) — pentru celu mai frumosu cântecu alu gintei latine, fu conferitu în unanimitate marelui nostru poetu Vasile Alesandri, pentru poes'ia ce o reproducemu totu de acolo în fruntea nr. presinte.

Între atătia concurinti, între geniurile poetice ale gintei latine, lir'a poetului românu repurtă victori'a . . .

Unulu din membrii juriului, dlu A. de Quintana y Combis, carele oferise Societătii premiulu, consistându într'o mare cupa simbolica de argintu, tramise premiului laureatu urmatorea depeșia :

„Primiti, cu cordialele mele felicitări, *urările ce facemu pentru Români'a*. Dvostre, care sânteti unu mare poetu, binevoiti a fi *ecoulu simpatiiilor poetilor latini*, reuniti la Montpellier !“

Si ce se dicemu noi ?

Vom dice : bucura-te, natiune româna, căci éta fiulu teu îti înzestréza capulu cu nimbulu aureolei divine !

Onóre lui !

Bai'a de molu în Buda.

— La ilustratiunea de pe pag. 245. —

Sesonulu băilor a începutu. Cei ce au trebuința de recreatiune fisica au si începutu a peregrinã la ele.

Usãmu dara de ocasiunea acést'a spre a înfașisã în fôia nôstra un'a din bãile de frunte ale tierii, binecuvântata deja de multi patimitori.

Bai'a de molu din Buda (Blocksbad, Sárosfürdő), sub muntele Gerard, e o baia forte vechia. A fost cunoscuta înca pe timpul Romanilor. De atunce si pâna adi sute si mii de suferindi si-au gasitu vindecare în molulu ei.

Numerulu celu mai mare alu bolnavilor cari o cercetéza, e compusu din cei ce suferu de reumatismu.

Si ei nu vinu însedar. Când s'a rennoitu unu edificiu alu stabilementului, două cara de cârje — lasate la baia de cei vindecati — s'au transportatu de acolo.

Literatura si arti.

Unu nou talentu poeticu s'a ivitu în literatur'a româna, pe care — tocmai pentru că talentele au devenitu rare la noi — îl salutãmu cu îndoitã bucuria. Elu intra în aren'a poetilor nostri cu o colectiune de poesii întitulata „Poiana Lunga. Amintiri, de Radu“, — în care autorulu descrie impressiunile sale în mijloculu naturei. Vom reproduce si noi în nrulu viitoru un'a din aceste poesii placute.

✕ **Dlu Titu Budu** în Gherla publica invitare de prenumeratiune la o „colectiune de predici funebrele si iertatiuni“, pretiulu 1 fl. 50 cr.

Ce e nou ?

Ordinulu de dî alu Domnitorului Românilor castra armata : Oficiari, sub-oficiari si soldati, Amu avutu cea mai viua multiamire a ve veded, cu ocasiunea inspectiunei ce amu facutu. Amu fost fericitu a constată, că campani'a, departe d'a fi sdruncinatu în voi disciplin'a si instructiunea, v'a servitu din potri-va de șcôla, si ati pastratu neatinse aceste elemente care constituescu sufletulu armatelor. Amu visitatu cu mândria câmpurile din urma de bataia, stropite de sângele vostru, si amu depusu cunune pe mormintele eroilor remasi pe acolo că o amintire vecinica a vitejiei armatei române. Ve multiamescu dar, si ve felicitu din ânima pentru curagiulu si barbatia vóstra, pentru abnegatiunea si devotamentulu cu care ati înduratu nevoile resboiului ; ve dorescu perseverinția nestramutata pe acéstã cale, fiind siguru că numai astfel Români'a va fi respectata, si va câștigã positiunea la care i dau dreptu sacrificiile si demnitatea ei. Eu, astadi, mai multu că totu-de-una, mândru d'a fi comandantele vostru, ve multiamescu îndoitu din adânculu ânimei mele, si, că aducere aminte neuitata a vitejiilor vóstre din acesti timpi, „Crucea trecerii Dunarii“ se va purtã de tôte drapelele armatei, care au luat parte la luptele din Bulgari'a. Datu în Pitești, astadi 10 maiu 1878. Carol.

Caletori'a Domnitorului Românilor. La 10/22 maiu, aniversarea suirii sale pe tronulu României, principele Carol aflându-se la Pitești a mersu la biseric'a catedrala, unde s'a cântatu unu Te Deum de episcopulu de Argesiu. Dupa sevêrsirea serviciulu divin, trupele însirate în fața catedralei sub comand'a generalulu Racovitia, au defilatu inaintea Domnitorului. La cvartieru M. Sa a acordatu mai multe audientië, cu care ocasiune generalulu Cernat l'a felicitatu din partea armatei. Apoi M. Sa a plecatu cu trasur'a spre curtea de Argesiu, unde gasi orasiulu împodobitu în modulu celu mai stralucitu. Antâiu visitã biseric'a domnêscã a lui Radu-Negru Voda, apoi se rentorse la cvartiru, unde fu primitu cu ovatiuni. Sêr'a seminariștii facura serenada, orasiulu erã iluminatu. În alta di visitã seminariulu, șcôlele si manastirea, care acuma se restauréza. Sêr'a orasiulu érase a fost iluminatu, Domnitorulu a facutu o preumblare pe strad'a principala. În urma s'au facutu dinaintea fereștilor M. Sale dantiuri nationale, la care M. Sa a privitu peste două ore cu celu mai viu interesu.

Rusii în Români'a se pórtã din ce în ce mai — muscalesce. Éta ce scrie „Românulu“ în privinția acést'a : „Süntemu informati, că prin mai multe sate se face o propaganda activa de catra unii aginti ai ar-

matelor russesci. Acești agenti spunu satenilor, că în curându arma'ta russa va luá guvernulu tîerii în mîna; că ea va detroná pe Domnulu Românilor, precum o făcú în trecutele invasiuni, si-apoi va iertá pe sateni de plat'a pamêntului, i va scadá séu iertá cu totulu de plat'a contribútiunilor, si le va dá si pamêntu mai multu si mai bunu, din averea proprietarilor si a statului. Ni se scríe, că acésta propaganda se face mai pe făcía; că unii din oficiarii rusi, cari sînt prin sate, îndeplinescu fúntiunile de primari si de judecatori de pace, că conducu cu parada si cu tobe pe cei morti la cimitiru, si că se sílescu prin tóte mijlócele d'a provocá pe sateni în contra guvernului nationalu.

„Crucea Trecerea Dunarei“, nou'a decoratiune româna, a fost întimpinata cu pré multa placere în Români'a — democrata. Din o cerculara a ministrului de resboiu, generalu de divisie Cernat, aflámu, că mai multe persóne civile au începutu sê pórte pe peptu acésta medalia, fara autorizatiunea ministrului de resboiu, si mai multu decát acést'a, *chiar dame* cari nici odata nu potú avé unu semene dreptu. În urmarea acestui abusu, ministrulu de resboiu a invitatu pe toti comandantii divisiilor teritoriale militare si active, precum si pe prefecti, a luá urgente dispositiuni, pentru cá nici o persóna civila sê nu o póta purtá, fara sê aiba autorizatiunea ministeriului de resboiu; ér persónele acele, cari aru contravení, se vor denunçiá parchetelor respective, spre a-si luá penalitatea prescrisa.

Espositiune universalá la Roma. Dîuarele împartesiuescu, că ministeriulu Italiei proiectéza o espositiune universalá la Roma în anulu 1881, pentru care ar acordá o subventiune de 15 milióne de franci. Se dice, că acést'a s'ar face la espress'a dorintia a regelui Humbert.

Ordinea decoratiunilor române e urmatórea : 1) Medalia „Virtute militară“, — 2) „Stéu'a României“, — 3) Medalia „Bene Merenti“, — 4) Crucea „Trecerea Dunarii“, — 5) Medalia de serviciu de 18 si 25 ani, — 6) Decoratiunile si medaliele straine.

Anghelache lipscanulu — scríe „Doroban-tiulu“ din București — de si e 'nsuratu si are o nevistica picata din ceru, totusi de câte ori își închidea sér'a pravalior'a, nu lipsia d'a de câte-o raita printr'o gradina din apropiare, unde tragea la masea câte-va tíuiculițe, cá sê-i vina poft'a de mîncare, si apoi plecá spre casa. Într'o séra Anghelache beú mai multicelu si venindu-i artíagulu, s'apucá la cêrta. Cum cêrt'a fara bataia n'are hazu, făcú si bataia. Dupa regularea socotelilor de autoritáti, fu însciintiatu formalu, că o septemána trebue sê se pocaiésca la manastirea de la Vacaresci. Înainte d'a plecá Anghelache lasá de chel-tuiéla nevistei, care îl îmbraciá plângendu si spunêndu-i, că ne 'ncetatu se va gândi la dênsulu în totu timpulu câtu va lipsi. Plecându, lipscanulu nostru își făcú urmatorulu resonamentu : „O septemána la duba, nu pré e d'a buna. Aide, Anghelache, traiescu si tu bine, o dí macar, cá sê-ti tîe siepte díle, si t'ei duce mîne, în locu de astadi, la recoréla.“ Si dupa acésta resolutiune, Anghelache umblá tóta díu'a si tóta nóptea aceea, din beraria 'n beraria si din gradina 'n gradina. A dóu'a dí, tocmai la amiedi, mai desmeticindu-se puçinu, s'aruncá în Tramways, cá

sê-lu duca la locul de pocaintia. Presintându-se aci își spuse dupa invitatiune, numele, pronumele, etc. Care fu mirarea împiegatului, când i díse : „Dar dta ai fost ridicatu adi-nópte d'a casa. Vedîndu, că nu mai vîi, dupa invitatiunea ce tîi s'a facutu, s'a trimisu poliçia cá sê te ridice si te-a luat.“ Închipuiti-ve acum încremenirea bietului Anghelache, care astfel dovedí necredintia gingasiei lui cuconitíe. Atunci cerú împiegatului, cá amiculu complesantu care se 'ndurase sê tîna de urítu nevistei sale, în timpulu lipsei lui. — de siguru cá sê nu se sparie de ceva, — sê remána la pocaintia 'n locul lui tóta septemána. Nu scimu déca i s'a îndeplinitu cererea, dar scim cá amantulu complesantu a patit'o cât de buna, invetiându-se minte d'a mai tîné de urítu femeilor maritate, pe când barbatii sînt tramisi sê se recoréscu.

Suvenirea mortilor.

Stefanu Dalai, preotu în Sanisláu, comit. Satumare, dieces'a Orádii-mari, a repausatu dupa o bóla îndelungata la finea lunei trecute.

Isidor Manu, uniculu fiu ala repausatului Iosif Manu, fost comite supremu în Maramuresiu, a repausatu în etate de 22 ani.

Constantin Savoiu, proprietaru din Români'a, a încetatu din viétia în Viena la 10 maiu, în etate de 65 de ani. Remasitíele pamêntesci ale repausatului se transportara în Români'a la proprietatea Boreescu si se depusera în suteran'a capelei de la Cióc'a Bradului.

O preotésa tinera, soç'a dlui I. Comsia, sântitu întru preotu numai la 1 si aprilu, a muritu, trându în casatoria numai patru septemáni.

Ghicitura numerica

de Septimia Popoviciu.

1. 2. 4. 7. 12. 2. 12. 4.	Protectórea maicelor ;
6. 5. 7. 5.	Idolulu avarilor ;
10. 9. 8. 7. 5.	Simbolulu lui e sagét'a,
	Avêndu-o pururea gata ;
9. 8. 11. 5. 9. 3. 11. 2. 5.	L'ai sei fiu cu mari merite
	Natiunea le ridicá ;
11. 13. 7. 8.	Imperatu anticu tiranu ;
9. 5. 7. 13. 1. 14. 5.	E unu fluviu transilvanu ;
1—14.	În resboiulu espiratu
	Multi eroi o-au meritatu ;
	Români'a 'nvingatóre
	O-a facutu pentru decóre !

Deslegarea ghiciturei numerice din nr. 32:

„Traianu.“

Bine au ghicit'o dómnele si domnistórele : Emilia Bogdanu, Clara Moiescu, Eufrosina Popu, Eleonora Popescu, Maria Iosof n. Ioanoviciu, Elena Ciple, Septimia Popoviciu, Maria Crisianu, Cleopatra Dimbu, Angelica Muresianu, Amalia Popu, Lucretia Munteanu, Zoe Dimbu, si dlu Demetriu Iosof.

Proprietaru, redactoru respundietoru si editoru : IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1878. Calea tieriei nr. 39.